

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้น และนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันราชภัฏ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ศึกษารวบรวมเอกสาร ตำรา บทความหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องคุณค่า หลักสูตรศิลปศึกษาและการเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏ
2. ประชากร กำหนดกลุ่มตัวอย่างของประชากร
3. เครื่องมือในการวิจัย สร้างเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบนำแก้ไขทำการทดลองหาค่าความเที่ยงเป็นที่พอใจ จัดเก็บข้อมูลกับประชากร
4. วิเคราะห์ สรุป อภิปรายผลและเสนอข้อเสนอแนะ

มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้นและนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันราชภัฏ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้น โดยรวบรวม เอกสาร ตำรา บทความ หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหลายเรื่องทั้งหลักสูตรโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ การเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏ คุณค่าของศิลปะและทฤษฎีแนวคิดคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทย ผู้วิจัยวิเคราะห์และเลือกใช้แนวคิดคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยที่ผู้เชี่ยวชาญได้กำหนดสำหรับเป็นขอบเขตการวิจัย วิธีการ และเครื่องมือในการวิจัย

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ

2.1. กลุ่มนักศึกษาศิลปศึกษา ระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิตในสถาบันราชภัฏ ภาคปกติ ปีการศึกษา 2541 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เนื่องจากได้ผ่านกระบวนการศึกษาในรายวิชาพื้นฐานทางศิลปะมาครบโดยที่มีจำนวนนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 223 คน ในสถาบันราชภัฏ จำนวน 10 แห่ง มีรายละเอียดของจำนวนสถาบันราชภัฏในแต่ละแห่ง ดังนี้

สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	19	คน
สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร	22	คน
สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์	29	คน
สถาบันราชภัฏเลย	22	คน
สถาบันราชภัฏอุดรธานี	22	คน
สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์	22	คน
สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี	28	คน
สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	8	คน
สถาบันราชภัฏสงขลา	32	คน
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	20	คน
รวม	223	คน

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 211 คนหรือร้อยละ 94.62 ของกลุ่มตัวอย่าง

2.2.กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านงานปูนปั้น โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้น ในข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

- 1.เป็นศิลปินปั้นปูนที่มีผลงานร่วมแสดงนิทรรศการปูนปั้นที่จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
- 2.เป็นผู้สอนวิชาปูนปั้น มีประสบการณ์สอน 5 ปีขึ้นไป
- 3.เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคณะกรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปะปูนปั้นของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 4.เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานทางวิชาการ หนังสือ ตำราหรืองานวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปะปูนปั้นไทยที่เผยแพร่ในวงวิชาการอย่างน้อย 1 ชิ้น

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้นที่จะสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1.นายทองร่วง เอ็มโอบุทธิ์ ครูช่างปั้นปูน ตระกูลเอ็มโอบุทธิ์ จังหวัดเพชรบุรี
- 2.นายเฉลิม ฝั่งแดง ครูช่างปั้นปูน ตระกูลฝั่งแดง จังหวัดเพชรบุรี
- 3.นายสุวรรณ วังสุขจิต ศิลปินปูนปั้น
- 4.อาจารย์สุรินทร์ ภาณุมาศ อาจารย์ผู้สอนวิชาปูนปั้น วิทยาลัยในวัง (ชาย)
- 5.อาจารย์อภัย นาคคง อาจารย์ประจำคณะวิชาศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง
- 6.อาจารย์จิระศักดิ์ สมทรง อาจารย์ประจำคณะวิชาศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง

7.อาจารย์สุรัชย์ ชมชื่นจิตร อาจารย์ประจำคณะวิชาศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง

8.อาจารย์ทมิฬ ศิลลา อาจารย์ประจำคณะวิชาศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง

9.อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ ที่ปรึกษาโครงการสาธิตการพัฒนาระบบนิเทศน์ภาคกลาง สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10.รองศาสตราจารย์ วัฒนะ จุฑะวิภาต อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11.อาจารย์นนทิวรรณ จันทนะผะลิน คณบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

12.รองศาสตราจารย์ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาทัศนศิลป์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

13.รองศาสตราจารย์ ดร. ภิญญา สุวรรณศิริ ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3.1.1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญปูนปั้น เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (open ended)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญปูนปั้น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยในด้านศิลปกรรม, ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ด้านภูมิปัญญาของช่างปูนปั้น, ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านคติความเชื่อและขนบธรรมเนียม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการสนับสนุน การส่งเสริม และการอนุรักษ์และบทบาทของสถาบันการศึกษาต่อศิลปะปูนปั้นไทย

3.1.2. แบบสอบถามนักศึกษาศิลปศึกษาในสถาบันราชภัฏเรื่องคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทย แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยในด้านศิลปกรรม, ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์, ด้านภูมิปัญญาของช่างปูนปั้น, ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านคติความเชื่อและขนบธรรมเนียม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทของนักศึกษาและ
 เยาวชนต่อการสนับสนุน การส่งเสริมและการอนุรักษ์ศิลปะป๊อปในประเทศไทย แบบปลายเปิด (open
 ended)

3.2. ลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือมี ดังนี้

3.2.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ จาก เอกสาร ตำรา บทความ หนังสือและงานวิจัย
 ที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติม โดยอาจารย์
 ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2.3 ปรับปรุงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบพิจารณาความตรง และความครอบคลุม
 เนื้อหา การใช้ภาษา โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้สอนวิชาประติมากรรม หลักสูตรศิลปะศึกษาหรือศิลปกรรมระดับอุดมศึกษา
 ประสบการณ์การสอนอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

2. เป็นผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะไทยในระดับอุดมศึกษา มีประสบการณ์การ
 สอนอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

3. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคณะกรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปะป๊อป จัด
 โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จำนวน 1 ท่าน

4. เป็นผู้ที่มีผลงานหนังสือหรือตำราทางวิชาการ หรือผลงานวิจัยเกี่ยวกับป๊อป
 อย่างน้อย 1 ชิ้น จำนวน 1 ท่าน

5. หรือข้อใดข้อหนึ่งที่กล่าวมาข้างต้น

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ศาสตราจารย์ ดร. สันติ เล็กสุขุม

2. รองศาสตราจารย์ กำจร สุนพงษ์ศรี

3. รองศาสตราจารย์ตึกเดช กันตามระ

4. นายณพวัฒน์ สมพันธ์

5. อาจารย์ ดร. ผดุง พรหมมูล

3.2.4 นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงและแก้ไข แล้วนำไปทดลอง
 ใช้ (Try - out) กับประชากรลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาหาความเที่ยงของแบบสอบ
 ทถาม (reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์
 ส่วนบุคคล (SPSS/PC+, Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer)
 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (alpha coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach) มีสูตรว่า

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k = จำนวนข้อ

s_i^2 = ความแปรปรวนคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวน

(ประกอบ กรรณสูต, 2538 : 47)

การทดลองใช้เครื่องมือครั้งนี้ เลือกกลุ่มนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาบัณฑิตชั้นปีที่ 3 ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 24 คนและสถาบันราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 17 คน ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเป็นที่น่าพอใจทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามนักศึกษาศิลปศึกษาในสถาบันราชภัฏเรื่องคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทย

คุณค่าทางด้าน	ค่าความเที่ยง (α)	
	สถาบันราชภัฏ	สถาบันราชภัฏ
	เพชรบุรี	บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ด้านศิลปกรรม	0.721	0.689
ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์	0.797	0.738
ด้านภูมิปัญญาของช่างปั้นปูน	0.751	0.731
ด้านศิลปวัฒนธรรม	0.724	0.659
ด้านคติความเชื่อและขนบนิยม	0.860	0.700
รวม	0.918	0.875

3.2.5.หาความเที่ยงของแบบสอบถามเป็นที่พอใจแล้ว นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของประชากร รวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS/PC+, Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer) แบ่งการวิเคราะห์ตามเครื่องมือ ดังนี้

4.1.วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ คุณค่าปฐนั้ไทยตามทัศนะของ
ผู้เชี่ยวชาญงานปฐนั้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้เชี่ยวชาญงานปฐนั้ ตอนที่ 2 ความ
คิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะปฐนั้ไทย และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป นำมา
แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ด้วยสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times 100$$

นำมาวิเคราะห์และนำเสนอแบบตารางประกอบความเรียง

4.2.วิเคราะห์ผลแบบสอบถาม คุณค่าปฐนั้ไทยตามทัศนะของนักศึกษาศิลปศึกษา
ในสถาบันราชภัฏ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ หาค่า
ร้อยละ ด้วยสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times 100$$

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณค่าศิลปะปฐนั้ไทย และตอนที่ 3 แบบสอบถาม
แนวทางการอนุรักษ์ศิลปะปฐนั้ไทยแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยแบ่งออกเป็น
ห้าระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วย	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	1

นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตรของประคอง กรรณสูต (2538 : 72 - 76)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean)
 $\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) จากสูตร

$$S_x = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{n} - \left(\frac{\sum fx}{n}\right)^2}$$

S_x = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 n = จำนวนประชากรจากกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum fx$ = ผลรวมของคะแนน n จำนวน
 $\sum fx^2$ = ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

ค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) แปลความหมายโดยถือเกณฑ์ ดังนี้

4.50-5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50-4.49	หมายความว่า	เห็นด้วย
2.50-3.49	หมายความว่า	ไม่แน่ใจ
1.50-2.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วย
1.00-1.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

นำมาวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับบทบาทของนักศึกษาและ
 เยาวชนต่อการสนับสนุน การส่งเสริมและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย แบบสอบถามปลายเปิด
 (open-ended questionnaire) เกี่ยวกับบทบาทการอนุรักษ์การศึกษา นำมาแจกแจงความถี่ หา
 ค่าร้อยละ ด้วยสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times 100$$

นำมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด สรุป อภิปรายผลและเสนอแนะต่อไป